

Utställningens namn

Barnen på Nynäs

Placering / plats

Nynäs slott

Invigningsdatum

2023-06-28

Visningstid

Basutställning

Storlek

500

Beställare / producent

Sörmlands museum och Sörmlands naturbruk

Utställningsteam

Amanda Creutzer, producent
Åsa Andersson Broms, formgivare och konstnär
Susanna Harjula, intendent Nynäs slott, sakkunnig
Karolina Cederlund, pedagog Sörmlands museum

Motivering

Berättande

Utställningen *Barnen på Nynäs* berättar om livet på Nynäs gods för 100 år sedan. Historien utgår från fyra fiktiva barn och genom fyra årstider ges en glimt av deras vardag och sysslor i nära kontakt med djur, natur, lek och fantasi.

Barnen som representerar olika samhällsgrupperingar på godset, statarpojken Sven, handlardottern Anna, torparsonen Gunnar och herrskapsflickan Märta, presenterar varsin årstid.

Genom barnen tydliggörs att livet förr till stor del byggde på självhushållning och återbruk. Ambitionen har varit att lyfta den äldre tidens kunskap för att inspirera till att reflektera över hållbarhetsfrågor. På ett flertal ställen möts besökaren av broderade bonader på rim som ger enkla tips för en mer miljömässigt hållbar vardag.

Berättelserna i utställningen bygger på intervjuer som genomförts tidigare med människor som levt och verkat på Nynäs gods i början av seklet. Bidragit har även brev och dokumentation från godset. Här framträder de olika förutsättningar barnen hade. Geografiskt är godset ett begränsat område, ändå fanns stora skillnader i livsvillkor, men barnen byggde broar genom lek och umgänge med varandra.

Gestaltning

Under pandemin genomfördes den första etappen av en produktion som skulle binda samman en utomhusmiljö med en utställning i den gamla ladugården från tidigt 1900-tal. Utomhusytan, Lekfulla trädgården, skapades utifrån tanken om rörelseglädje och lek. Här uppfördes en hinderbana av stockar, ett utekök med sjövattnen och odlingslådor fyllda med grönt. Hönshuset på platsen omvandlades till en leksaksbod.

Hinderbanan återkommer i ladugården. Stubbar varvas med målade prickar på golvet som leder besökaren runt i utställningen. Ladugården är en voluminös byggnad som kräver ett formspråk som tar hela ytan i besittning.

Lokalen avgränsas med fyra spaljéer som skapar övergångar mellan årstiderna. I dessa finns föremål och bilder kopplade till respektive tid på året. Inom de fyra rummen gestaltar miljöer och föremål vardagen för barnen under årets kretslopp. Stort utrymme har getts till fantasi och lekfullhet.

Med hjälp av byråer och skåp staplade på varandra, skapades ett rum, Kabinettet, i mitten. Rummet ger en känsla av ett fantasieggande kuriosakabinett.

Metod

Tidigt i processen beslutades att bygga utifrån ett återbruksperspektiv genom återanvändning av tidigare byggmaterial och miljöer samt att använda så få jungfruliga material som möjligt. Då platsen redan erbjöd viss vegetation och en gammal utställning blev det utgångspunkten.

För att kunna förmedla livet för hundra år sedan behövdes rekvisita. Ett upprop i media genomfördes där vi eftersökte föremål från tidigt 1900-tal. Gensvaret var stort och rekvisitaföremål inhämtades runtom i Sörmland. Föremål söktes även på andrahandsmarknaden, Retuna och från godsets domäner. Det gjorde att materialkostnaden landade på under 10% av den totala budgetkostnaden.

Produktionen har varit en organisk process som inneburit omritningar och anpassningar för att få till fungerande delar i utställningen. Flexibilitet har varit nyckeln för en utställning med höga ambitioner för återbruk. Vi visste vad vi ville förmedla, men materialet fick med denna metod styra form och innehåll. Referensgrupper i form av en förskolegrupp samt två skolklasser gav en inblick i målgruppens tankar och frågor om att vara barn för 100 år sedan. Arbetet med barnen har bidragit till i urval av vilka delar av historien som varit viktiga att lyfta.

Publikvänlighet

Utställningen är generationsöverskridande då många av föremålen väcker minnen som bidrar till samtal mellan generationerna. Med en kulturarvspedagogisk utgångspunkt förmedlas lärande genom lek och prova på. Konceptet är ett analogt berättande där barns fantasi och upptäckarlust ska bidra till kunskap. Barnen uppmuntras att röra, skapa och leka genom lekvänliga miljöer och rekvisita. De kan även följa ett pedagogiskt spår för att prova på ett antal uppdrag bestående av både lek och sysslor.

Planritning, planskiss eller modellfoto

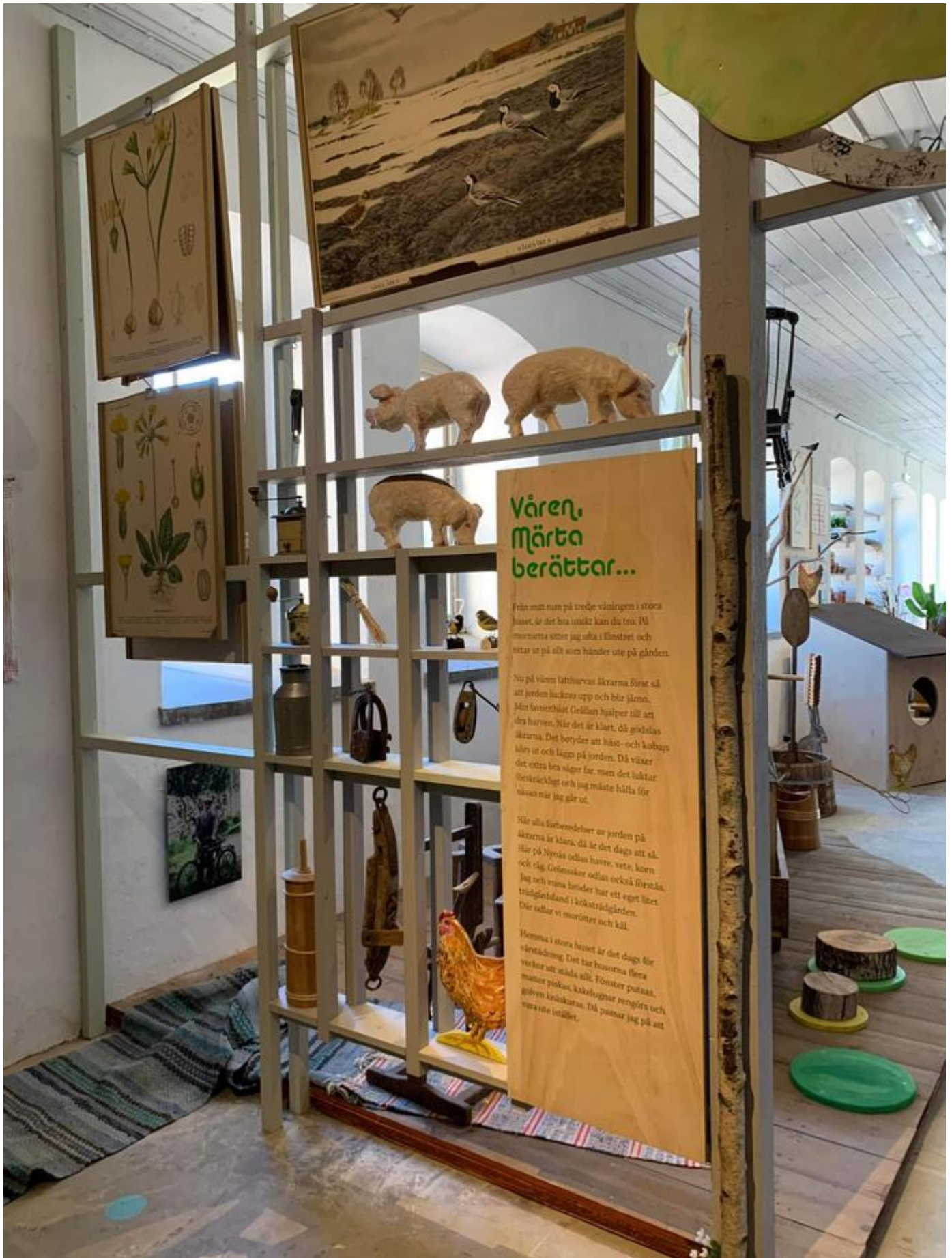
Bild 1

Bild 2

Bild 3

Våren, Märta berättar...

Fra mitt rum på tredje våningen i stora huset, är det bra smått kan du tro. På morgnarna smor jag ugn i fönstret och tittar ut på allt som händer ute på gården.

Nu på våren låtharvas åkrarna först så att jorden luckras upp och blir jämn. Min favoritlåst Gellan hjälper till att dra harven. När det är klart, då gödslas åkrarna. Det betyder att häst- och kobarns kött ut och läggs på jorden. Då växer det extra bra såggar far, men det luktar hästskitigt och jag måste hålla för näsan när jag går ut.

När alla förberedelser av jorden på åkrarna är klara, då är det dags att så. Här på Nyrås odlas havre, vete, korn och råg. Grönsaker odlas också försöka. Jag och mina bröder har ett eget litet trädgårdslund i köksstrålgården. Där odlar vi morötter och kål.

Hemma i stora huset är det dags för skrädderi. Det tar husorna flera veckor att snida allt. Fönster puttas, mattor piskas, kakelugnar rengörs och golven kräskaras. Då passar jag på att vara ute istället.

Bild 4

Bild 5

Bild 6

Bild 7

Bild 8

Bild 9

Bild 10

Kontaktuppgifter

Namn

Karolina Cederlund

E-post

karolina.cederlund@regionsormland.se

Telefon

0721480046

Ska utställningen visas i Utställningarnas museum?

Ja

Skicka in bidrag: Årets utställning 2023

Er utställning har blivit nominerad till Årets utställning 2023. Priset delas årligen ut av Forum för utställare till den utställning som bäst utvecklade bäst utställningsmediet under det gångna året.

Läs mer om processen från nominering till vinnare.

Uppgifter om utställningen

Ange motivering

Beskriv utställningen utifrån nedanstående rubriker. Lyft fram tydliga exempel som bidragit till utvecklandet av utställningsmediet.

- **Berättande:** Hur bidrar utställningens berättande/dramaturgi till utvecklande av utställningsmediet?
- **Gestaltning:** Hur bidrar utställningens gestaltning till utvecklande av utställningsmediet? (exempelvis koncept, rumslösning, interaktivitet, materialval, ljus/ljud, film/bild, grafisk form, föremålsexponering, mm)
- **Publikvänlighet:** Hur engageras besökaren i utställningen på ett sätt som utvecklar utställningsmediet? (genom exempelvis utställningspedagogik, handledning, visning, interaktion, tillgänglighet, taktila lösningar, mm)
- **Metod:** Hur bidrar den arbetsprocess/metod ni använt till utvecklande av utställningsmediet?

Antal bilder att bifoga

10

Bildtext och fotograf

Galopp över stock och sten med käpphäst i Lekfulla trädgården. I bakgrunden skymtar Nynäs slott. Foto Emma Söderberg

Bildtext och fotograf

Lekfulla trädgårdens hinderbana med startpunkt genom portaler av grenar med björnbär. Foto Karolina Cederlund

Bildtext och fotograf

Vårens årstidsspaljé med bilder och föremål. Bakom skymtar en möbelkoja och på golvet syns hinderbanan med prickar och stubbar. Foto Karolina Cederlund

Bildtext och fotograf

Vid snickarbänken kan du bygga med stavar. I bakgrunden syns vedväggen där du kan stapla ved. Foto Emma Söderberg

Bildtext och fotograf

Visthusboden till brädden fylld med sommarens skörd, saltad fisk och rökt kött. På väggen hänger en bonad med tips om att minska matsvinnet. Foto Karolina Cederlund

Bildtext och fotograf

I det mörka matförrådet samsas rotfrukter, burkar och flaskor med råttor och spindlar. Foto Karolina Cederlund

Bildtext och fotograf

Kabinettet där röda böcker syns i hyllorna. På bokomslagen kan du läsa om viktiga händelser under 1920-talet i Sverige, Europa och världen. Foto Karolina Cederlund

Bildtext och fotograf

Prova på att köra häst och vagn. I bakgrunden syns tvättlakan i form av en labyrint. Går det att ta sig igenom utan att nudda ett enda? Foto Emma Söderberg

Bildtext och fotograf

Pyssla med hästen i spiltan. Foto Emma Söderberg

Bildtext och fotograf

Handla eller bli betjänad i handelsboden, här finns allt från karameller till galoscher. Foto Malén Eneberg

Utställningarnas museum

[Länk till Utställningarnas museum](#)

Att visa utställningen i Utställningarnas museum påverkar inte juryns beslut i Årets utställning.

Kontaktuppgifter

Vi sparar kontaktuppgifterna som du har angett. Ni har alltid möjlighet att begära att vi tar bort era uppgifter.

Jag godkänner

Läs mer om [GDPR och behandling av personuppgifter](#).

Bakgrundsbild, årets utställning 2022: [Tillsammans på vatten, vägar och spår. Spårvägmuseet](#).